

NÄMNDEMÄNNENS RIKSFÖRBUND

2026-03-27

Diarienummer Ju2025/02525

Justitiedepartementet

Remissvar över betänkandet Remiss av SOU 2025:111 Rättssäkerhetens pris.

Remissvar – Nämndemäns medverkan i ersättningsbeslut

Riksförbundet har tagit del av förslaget om att nämndemän inte längre ska medverka vid domstolars prövning av frågor om ersättning till rättsliga biträden och närliggande kostnader.

Vi vill inledningsvis framhålla att vi har förståelse för ambitionen att effektivisera handläggningen av dessa frågor. Samtidigt anser vi att de skäl som anförs inte är tillräckliga för att motivera ett avskaffande av nämndemännens medverkan.

Ersättningsbeslut utgör i praktiken en del av det samlade avgörandet i målet. Kostnadsräkningen och ersättningen till rättsliga biträden redovisas regelmässigt i domslutet – ett beslut där nämndemän deltar och är medansvariga. Det framstår därför som inkonsekvent att nämndemän ska medverka i avgörandet av målet i stort, men uteslutas från en del av beslutet som både är integrerad i domslutet och kan ha betydande konsekvenser för part.

Nämndemännens medverkan bidrar till insyn, legitimitet och förankring i allmänheten. Detta gäller även frågor om ersättning av allmänna medel, som ytterst rör användningen av skattemedel. Att utesluta nämndemän från dessa beslut riskerar att minska transparensen och allmänhetens förtroende för rättsprocessen.

Vidare vill vi framhålla att ersättningsfrågor inte enbart är av teknisk eller administrativ karaktär. De kan innefatta bedömningar av skälighet och rimlighet som med fördel bör göras i en sammansättning där både juridisk expertis och lekmannainflytande finns representerade.

Slutligen vill vi tydligt framhålla att argumentet om tidsbesparing och kostnadseffektivisering inte får ges företräde framför den demokratiska insynen i dömande verksamhet. Effektivitet är ett viktigt mål, men det kan aldrig överordnas rättssäkerhet, legitimitet och allmänhetens förtroende för domstolarna.

Mot denna bakgrund anser Riksförbundet att nämndemän även fortsättningsvis bör delta i domstolarnas prövning av ersättningsfrågor i de mål där de i övrigt ingår i rätten. Eftersom ersättningsbesluten är en del av domslutet bör samma sammansättning gälla för hela avgörandet.

Sammanfattningsvis avstyrker Riksförbundet förslaget att nämndemän ska uteslutas från prövningen av ersättningsfrågor och föreslår att nuvarande ordning behålls.

För Nämndemännens Riksförbund

Linda Ingvarsson

Förbundsordförande NRF